

**Міністерство освіти і науки України
Київський національний торговельно-економічний університет
Вінницький торговельно-економічний інститут**

Кафедра економіки та міжнародних відносин

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова приймальної комісії

Наталія Замкова
Наталія ЗАМКОВА

10 березня 2021 р.

ПРОГРАМА

вступних фахових випробувань

освітній ступінь	«бакалавр»
галузь знань	23 «Соціальна робота»
спеціальність	232 «Соціальне забезпечення»
освітня програма	«Соціальне забезпечення»

Вінниця 2021

ВСТУП

Програма вступних фахових випробувань для здобуття освітнього ступеня «бакалавр» на основі освітнього ступеня/освітньо-кваліфікаційного рівня розроблена згідно із вимогами Закону України «Про вищу освіту» № 76- VIII від 28.12.2014 року.

Метою програми є забезпечення вступників необхідною інформацією щодо структури і змісту вступних випробувань, а також створення необхідних умов для оцінки знань, здобутих ними під час навчання за навчальною програмою підготовки молодшого спеціаліста галузі знань 23 «Соціальна робота» спеціальності 232 «Соціальне забезпечення».

Програма вступних випробувань містить програми з дисциплін:

- Вступ

- Основний зміст:

Розділ 1. Економічна теорія

Розділ 2. Пенсійна система України

Розділ 3. Теорія та практика соціального забезпечення

- Критерії оцінювання.

- Список рекомендованих джерел

1 ОСНОВНИЙ ЗМІСТ ПРОГРАМИ ВСТУПНИХ ВИПРОБУВАНЬ

Розділ 1. Економічна теорія

Тема 1. Вступ до курсу. Предмет і метод економічної теорії

Становлення і основні етапи розвитку економічної теорії. Меркантилісти. Фізіократи. Класична політична економія. Марксизм. Маржиналізм. Неокласичний, кейнсіанський та інституціонально-соціологічний напрями, неокласичний синтез.

Предмет економічної теорії та еволюція. Його трактування від традиційної (класичної) політекономії до сучасної економічної науки. Макро- і мікроекономіка як складові частини економічної теорії. Позитивна економічна теорія. Нормативна економічна теорія.

Функції економічної теорії. Місце економічної теорії в системі конкретно-економічних наук.

Категоріально-понятійний апарат економічної теорії. Економічні категорії та економічні закони. Їх сутність, зміст, види. Форми пізнання та використання економічних законів.

Методи пізнання економічних процесів та явищ. Загально-наукові та спеціальні методи пізнання. Емпіричні та теоретичні методи пізнання економічних процесів. Економіко-математичне моделювання, економічний експеримент.

Економічне мислення та його роль у розумінні економічного життя суспільства. Взаємозв'язок економічної теорії, економічної політики та господарської практики. Економічна теорія як теоретико-методологічна база інших економічних наук.

Тема 2. Економічна система суспільства. Відносини власності

Формаційний та цивілізаційний підходи до періодизації суспільного розвитку.

Сутність та цілі економічної системи. Її структурні та функціональні елементи. Елементи економічної системи. Система економічних відносин. Основні типи економічних систем, їх еволюція. Ринкові та неринкові економічні системи. Національні моделі сучасної ринкової економіки.

Місце власності в економічній системі. Основи аналізу відносин власності. Юридичний та економічний підходи до визначення поняття власності. Суб'єкти та об'єкти власності. Власність, її сутність, типи, види, форми. Взаємозв'язок форм власності і форм господарювання. Плюралізм форм власності як основа функціонування сучасної ринкової економіки. Новітні тенденції у відносинах власності у сучасній економіці.

Місце і роль людини в економічній системі. Поняття «людина економічна», «людина виробник», «людина як суб'єкт економічних відносин», «людина як споживач».

Економічні потреби суспільства, їх суть, структура та класифікація. Виробництво як визначальний фактор потреб суспільства та їх розвитку.

Зміст економічного закону зростання потреб. Проблеми його використання в сучасних умовах.

Потреби і споживання, їх взаємообумовленість, сучасні тенденції розвитку та проблеми формування.

Економічні потреби як матеріальна основа інтересів. Сутність, види економічних інтересів та їх суб'єкти. Економічні інтереси - рушійна сила соціально-економічного розвитку. Шляхи поєднання економічних інтересів. Ієрархія інтересів економічних суб'єктів у різних економічних системах.

Тема 3. Форми організації суспільного виробництва та їх еволюція

Виробництво як суспільний процес, його сутність та структура. Матеріальне та нематеріальне виробництво. Форми організації суспільного виробництва: натуральна та товарна, їх еволюція. Товарне виробництво як основа розвитку ринкової економіки.

Основні фактори суспільного виробництва та їх взаємозв'язок. Виробнича функція. Економічні ресурси: варіантність їх використання і проблема вибору.

Ефективність суспільного виробництва, її сутність, економічні та соціальні показники.

Благо як системоутворююча категорія господарювання. Поняття товару та послуги. Економічні та неекономічні блага. Товар та його властивості.

Альтернативні теорії вартості. Теорії вартості та цінності, їх еволюція. Вартість, корисність, цінність: зміст та сучасне трактування.

Гроші як основоположна категорія розвинутих товарних відносин. Теоретичні концепції виникнення та природи грошей. Функції грошей та їх еволюція в сучасній ринковій економіці. Грошовий обіг та його закони.

Грошова система, її структурні елементи. Типи грошових систем. Види та природа сучасних грошей (паперові, кредитні, електронні та інші).

Тема 4. Ринкова економіка: суть, структура та інфраструктура

Ринкове господарство як невід'ємна складова товарного виробництва. Умови виникнення ринкового господарства. Ринок як економічне явище. Еволюція поглядів на ринок. Етапи формування ринку. Зміст та визначення поняття ринку на сучасному етапі та умови його функціонування. Основні суб'єкти ринкової економіки.

Ринковий механізм, його сутність та елементи. Конкуренція, її суть, види та роль в економіці. Внутрішньогалузева і міжгалузева конкуренція. Цінова та нецінова конкуренція. Види конкурентних стратегій. Ринковий попит та фактори, що його визначають. Закон попиту. Еластичність попиту. Пропозиція та її чинники. Закон пропозиції. Еластичність пропозиції. Взаємодія попиту та пропозиції. Ринкова рівновага.

Функції ринку у суспільно-відтворювальному процесі. Контрольна, регулююча та стимулююча функції ринку. Ринок як сигнальна кон'юнктурно-економічна система.

Інфраструктура ринку, її роль та функції. Підсистеми ринкової інфраструктури. Основні елементи ринкової інфраструктури та її організаційно-функціональна побудова.

Переваги та обмеження ринкового механізму.

Тема 5. Капітал як економічна категорія і фактор виробництва

Капітал як економічна категорія товарного виробництва. Сутність і генезис поняття капіталу. Теорії капіталу. Капітал як фактор виробництва. Його матеріально-речовий зміст та соціально-економічна форма.

Промисловий капітал - визначальна форма функціонування капіталу. Кругообіг капіталу, його стадії та функціональні форми. Обороти капіталу. Його час та складові частини.

Основний та оборотний капітал. Амортизація і відтворення основного капіталу. Фізичне і моральне зношення основного капіталу. Амортизація, її суть, економічне призначення та норми в умовах сучасної НТР.

Витрати виробництва: сутність, структура, види та фактори, що визначають їх динаміку.

Прибуток на капітал і фактори що його визначають. Економічна роль прибутку.

Природа та генезис торговельного капіталу. Послуги в сфері обігу та їх зміст. Витрати обігу, їх природа та структура.

Сутність торгівлі, її основні форми та еволюція. Сучасні види торгівлі.

Природа, генезис і джерела позичкового капіталу. Позичковий процент, його джерела. Кредит як форма руху позичкового капіталу. Форми кредиту. Роль кредиту у функціонуванні сучасного ринкового господарства.

Тема 6. Теорія поведінки споживача

Споживач як суб'єкт ринкових відносин. Суверенітет і раціональність споживача. Основний зміст теорії поведінки споживача. Вимоги та умови визначення споживчого вибору. Уподобання та переваги споживача.

Корисність і попит. Функція корисності. Загальна і гранична корисність. Кількісний (кардиналістський) підхід до корисності. Порядковий (ординалістський) підхід до корисності.

Криві байдужості та їх властивості. Карта кривих байдужості. Криві байдужості різних товарів. Гранична норма заміщення.

Обмеження можливостей споживача. Бюджетні обмеження споживача. Бюджетна лінія та її властивості, нахил бюджетної лінії. Вплив на бюджетну лінію зміни доходу і зміни цін.

Умови рівноваги споживача. Принцип рівної корисності (еквімаргінальний принцип). Розширене бюджетне обмеження. Поведінка споживача у кризових ситуаціях.

Тема 7. Підприємство в умовах ринкового господарювання

Сутність, основні принципи, ознаки та умови підприємницької діяльності. Об'єкт підприємництва. Суб'єкти підприємницької діяльності. Теорії та моделі підприємництва.

Підприємство як суб'єкт ринку та виробнича ринкова система. Підприємство та його функції в ринковій системі. Організаційно-правові форми діяльності підприємств. Переваги та недоліки певних форм підприємств. Підприємства та їх основні види. Класифікація підприємств за розміром. Об'єднання підприємств. Нові види підприємницької діяльності.

Мотивація поведінки підприємства в умовах ринкового господарювання. Економічні періоди функціонування підприємства. Економічна та бухгалтерська оцінка діяльності підприємства. Витрати виробництва, їх сутність, види та фактори, що визначають їх динаміку. Ринково-конкурентне середовище функціонування підприємства. Стратегія підприємства в умовах досконалої та недосконалої конкуренції.

Тема 8. Сутність процесу суспільного відтворення. Відтворення національного продукту і національного багатства

Зміст процесу суспільного відтворення. Суспільне відтворення, його види та динаміка. Умови реалізації та відтворення суспільного продукту. Просте, розширене, і звужене відтворення. Відтворення національного продукту та національного багатства. Розширене відтворення та шляхи розв'язання екологічних проблем в Україні.

Система національних рахунків як нормативна база національного рахівництва. Сутність та методологічні принципи побудови системи національних рахунків. Основні категорії системи національних рахунків: додана вартість, інституційні одиниці, сектори, операції, рахунки.

Зміст макроекономічних показників у системі національних рахунків. Основні макроекономічні показники: національний обсяг виробництва, загальний рівень цін, зайнятість. Валовий національний продукт (ВНП) та валовий внутрішній продукт (ВВП).

Методи обчислення ВВП за доходами та витратами. Подвійний рахунок та його виключення. СНР - система взаємопов'язаних показників. Співвідношення між основними показниками СНР. Чистий національний продукт. Національний дохід. Особистий дохід. Дохід кінцевого використання. Рух та розподіл національного продукту.

Номінальний та реальний ВВП. Темп росту та темп приросту реального ВВП. Індекс цін та дефлятор. Чистий економічний добробут.

Економічне зростання, його типи та рушійні сили. Фактори та критерії економічного зростання.

Тема 9. Макроекономічна рівновага та циклічність суспільного виробництва

Сутність сукупного попиту та його структура. Споживчий попит. Інвестиційний попит. Попит держави. Попит закордону. Цінові та нецінові фактори, що визначають сукупний попит. Сукупна пропозиція. Сукупна пропозиція в довгостроковому та короткостроковому періоді. Цінові та нецінові фактори, що визначають сукупну пропозицію.

Взаємозв'язок сукупного попиту та сукупної пропозиції. Рівноважний обсяг виробництва. Макроекономічна рівновага, її сутність, умови та типи. Теорії макроекономічної рівноваги.

Циклічність як об'єктивна закономірність економічного розвитку. Причини і механізм циклічних коливань. Основні характеристики циклів. Класифікація економічних циклів за тривалістю. Середні і малі цикли. Цикли ділової активності: фази циклу та причини коливань. Довгі хвилі в економіці та їхній

вплив на структуру суспільного виробництва.

Інфляція, її сутність, причини та види. Інфляція попиту та інфляція витрат. Стагфляція. Соціально-економічні наслідки інфляції. Шляхи та інструменти боротьби з інфляцією.

Зайнятість та відтворення робочої сили. Соціально-економічний зміст і форми прояву зайнятості. Безробіття, сутність, причини виникнення та його види. Еволюція теоретичних концепцій ринку праці, зайнятості та безробіття.

Антициклічне державне регулювання економіки.

Тема 10. Державне регулювання в умовах ринкової економіки

Еволюція теоретичних уявлень про роль держави в економіці. Необхідність і суть державного регулювання економіки. Економічні функції держави в командній, ринковій та перехідній економіці.

Форми і методи державного регулювання ринкової економіки. Основні моделі державного регулювання ринкової економіки (неокласична, неокейнсіанська, монетаристська) та їх еволюція. Характерні риси змішаної системи управління. Види систем макроекономічного регулювання. Національні особливості державного регулювання економіки.

Основні цілі державного регулювання економіки. Об'єкти державного регулювання економіки. Суб'єкти виконання та суб'єкти впливу. Економічна політика держави. Політика економічного розвитку: державне коригування економіко-соціального розвитку суспільства.

Регулювання діяльності господарюючих суб'єктів, зайнятості населення. Бюджет та податки як інструменти державного регулювання. Фінансово-кредитне та бюджетне регулювання економіки. Соціальні гарантії та соціальний захист населення. Зовнішньоекономічне регулювання.

Особливості державного регулювання економіки України.

Тема 11. Закономірності розвитку світового господарства

Об'єктивні основи становлення і розвитку сучасного світового господарства. Міжнародний поділ праці та інтернаціоналізація господарського життя як закономірний процес розвитку світової економіки. Форми міжнародних економічних відносин.

Світовий ринок і міжнародна торгівля. Попит, пропозиція та ціноутворення в міжнародній торгівлі.

Міжнародні валютні відносини. Міжнародна валютна система, зміст та структура. Етапи її еволюції. Світові валютні ринки, валютні курси та механізм їх регулювання. Міжнародні фінансові інститути.

Міжнародна економічна інтеграція та проблеми входження України у світовий економічний простір.

Глобалізація як новий етап розвитку інтеграційних процесів у світовій економіці. Глобалізація світогосподарських зв'язків та загальноцивілізаційні проблеми людства.

Розділ 2. ПЕНСІЙНА СИСТЕМА УКРАЇНИ

Тема 1. Становлення та розвиток пенсійної системи України

Історичні етапи розвитку пенсійної системи України. Основні засади загальнообов'язкового державного соціального страхування. Гарантії соціальної захищеності пенсіонерів. Особливості пенсійного забезпечення. класифікації видів пенсійного страхування. Система соціального страхування Найважливішими чинниками розвитку пенсійного забезпечення в Україні.

Тема 2. Джерела пенсійного права та принципи пенсійної системи України

Поняття пенсійного права. Конституційне підґрунтя забезпечення пенсій. Загальна декларація прав людини. Класифікація «поколінь» у формуванні пенсійного права. Важливіший європейський документ у соціальній сфері - Європейська соціальна хартія. Характеристика законів України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» та «Про недержавне пенсійне забезпечення». Основні «досягнення» пенсійної правової реформи.

Тема 3. Теоретичні засади пенсійного забезпечення громадян в Україні

Механізм організаційно-правового забезпечення пенсійного страхування. Аналіз джерел пенсійного забезпечення. Напрями сучасної соціальної політики України. Інструменти та методи регулювання пенсійного забезпечення. Закріплення соціальних стандартів пенсійного забезпечення в Україні. Фінансова стабільність систем пенсійного забезпечення. Економіко-математичне моделювання динаміки пенсійного забезпечення в Україні. Окремі аспекти регулювання пенсійного забезпечення інвалідів.

Тема 4. Пенсійний фонд України

Історичні етапи розвитку Пенсійного фонду. Основні завдання Пенсійного фонду України. Функції Пенсійного фонду України. Бюджет Пенсійного фонду. Джерела формування бюджету Пенсійного фонду. Проблеми дефіциту Пенсійного фонду України. Специфікація напрямків взаємодії Пенсійного фонду України з соціальними інститутами. Напрями розвитку Пенсійного фонду

Тема 5. Призначення й виплата пенсій

Соціальний та економіко-правовий характер поняття «пенсія». Соціальна пенсія. Ознаки, що притаманні пенсії. Пенсії за вислугу років, пенсії у зв'язку з професійними захворюваннями та каліцтвом, пов'язаним із нещасним випадком на виробництві. Моделі розрахунку пенсій. Варіанти розрахунку пенсійних виплат. Аналіз ключових факторів, що впливають на розрахунок пенсій. Поняття та юридичне значення трудового стажу. Поняття юридичне значення страхового

стажу. Види трудового стажу. Вислуга років як вид трудового стажу. Порядок обліку та обрахування трудового і страхового стажу. Пільгове обрахування трудового стажу.

Тема 6. Недержавне пенсійне страхування

Система недержавного пенсійного забезпечення. Суб'єкти системи недержавного пенсійного забезпечення. Принципи недержавного пенсійного забезпечення. Види недержавних пенсійних фондів. Інституційні фонди. Фонди контрактного типу. Граничні межі вкладання коштів НПФ. 7

Тема 7. Зарубіжний досвід у сфері пенсійного страхування

Зародження ідеї соціальної держави. Історичний розвиток соціального захисту. Етапи тристороннього партнерства у фінансуванні системи соціального міжнародного захисту. Характеристика «Загальної декларації прав людини». Особливості соціальності державі. Сучасна соціальна держава. Сутність пенсійного захисту в Німеччині. Порядок соціального страхування у Скандинавських країнах. Програми пенсійної допомоги східних країн.

Тема 8. Реформування пенсійної системи України

Економічні передумови реформування пенсійної системи. Спрямування пенсійної реформи. Реформа солідарної системи. Доцільність персоніфікованого облік громадян у пенсійному забезпеченні. Перспективи вдосконалення соціального обслуговування окремих категорій. Напрями розвитку системи соціального страхування. Шляхи вдосконалення системи органів державного управління у сфері соціального забезпечення.

Розділ 3. ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Тема 1. Теоретико-економічні основи соціального забезпечення.

Вихідні концепти системи соціального захисту. Основні поняття соціального захисту. Етапи становлення системи соціального захисту. Міністерство соціальної політики України. Управління соціального захисту населення.

Державні цільові фонди. Класифікація державних цільових фондів. Пенсійний фонд України. Фонд загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття. Фонд соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань. Фонд соціального страхування з тимчасової втрати працездатності. Фонд соціального захисту інвалідів

Органи державної служби в системі соціального захисту населення. Державна служба зайнятості України. Державна служба України з питань праці. Державна служба України у справах ветеранів війни та учасників антитерористичної операції. Соціальний захист осіб похилого віку

Тема 2. Соціальна політика.

Теоретико-методологічні основи соціальної політики. Сутність і зміст соціальної політики. Моделі соціальної політики. Інструменти соціальної політики та їх використання. Соціальний захист людини як складова соціальної політики

Соціальна політика в Україні. Інституційне забезпечення соціальної політики. Соціальна політика на ринку праці. Сутність соціального страхування та його складові в Україні. Сутність та види соціальної допомоги в Україні. Соціальні послуги

Тема 3. Система соціального захисту в Україні.

Теоретико-методологічні основи економіки в системі соціального захисту населення. Предмет і завдання курсу «Економічні основи соціального забезпечення». Взаємозв'язок і взаємозалежність економічної і соціальної політики держави. Економічні аспекти соціального захисту населення. Нормативно-правове забезпечення системи соціального захисту

Добробут населення, його структура, диференціація і динаміка. Матеріальний добробут населення, його структура та динаміка. Економічний статус як фактор диференціації у соціальному забезпеченні. Державні соціальні стандарти та соціальні гарантії. Моделі і програми соціального забезпечення в соціальних державах світу. Фінансування в системі соціального захисту населення

2 КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ, СТРУКТУРА ОЦІНКИ І ПОРЯДОК ОЦІНЮВАННЯ ПІДГОТОВЛЕНOSTІ ВСТУПНИКІВ

1 Тестування триває 1 годину (60 хвилин).

2 Білет письмового тестування з фахових дисциплін складається з 50 закритих тестових завдань. Вступнику потрібно обрати лише одну правильну (найбільш повну) відповідь.

3 Якщо відповідь на тест надана правильно, то виставляється максимальний бал (4 бали).

4 Якщо відповідь на тестові завдання є неправильною, то виставляється 0 балів.

5 Максимальна сума балів, яку може набрати абітурієнт, складає 200.

6 Мінімальна сума балів з випробування дорівнює 100.

7 Факт ознайомлення вступника з правилами проведення тестування та інструкцією засвідчується його особистим підписом на обкладинці бланку тестових завдань. Будь-які позначки на бланку тестових завдань, які можуть дешифрувати роботу вступникові робити суворо заборонено.

3. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ з дисципліни «Економічна теорія»

1. *Економічна теорія: (Політекономія. Мікроекономіка. Макроекономіка) : навч. посібник / Л. В. Білецька, О. В. Білецький, В. І. Савич. - 2-ге вид., переробл. і допов. К. : Центр учбової літератури, 2019. 688 с.*
2. *Економічна теорія : підручник для вищої школи / Горлач М.І., Соколов М.О., Кримов М. І., Лисенко С. Ф. та ін.; за загальною редакцією проф. Соколова М.О., проф. Горлача М.І. К. : Центр учбової літератури. 2017. 532 с.*
3. *Економічна теорія : навч. посібник / [О. В. Стефанишин, М. В. Квак, М. В. Кічурчак, М. І. Терехух]. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2015. 336 с.*
4. *Мацелюх Н. П., Максименко І. А. Історія економіки та економічної думки. Політична економія. Мікроекономіка. Макроекономіка : навч. посібник. 2-ге вид., перероб. та допов. К. : Центр учбової літератури, 2017. 382 с.*
5. *Семененко М., Коваленко Д. Економічна теорія. Політекономія: навч. посіб. 2-ге вид., переробл. і допов. К. : Центр учбової літератури, 2020. 428 с.*
6. *Цивільний кодекс України. Електронні дані. URL : <http://code.leschishin.org/cc/>*
7. *Про захист економічної конкуренції : Закон України від 16.05.2009р. №1276. Відомості Верховної Ради України. 2009. №20. Ст. 243.*
8. *Про зовнішньоекономічну діяльність : Закон України від 16.04.1991 р. №960. Відомості Верховної Ради України. 1991. №29. Ст. 378.*
9. *Про обмеження монополізму та недопущення недобросовісної конкуренції у підприємницькій діяльності : Закон України від 18.02.1992 р. №2133. Відомості Верховної Ради України. 1992. № 21. Ст. 297.*
10. *Про ціни і ціноутворення : Закон України. Редакція від 24.06. 2015. Відомості Верховної Ради України, 2013, № 19-20, ст.190. Електронні дані. – URL :<http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/5007-17>*
11. *Білорус О. Г. Політекономічний прогноз глобального співрозвитку в XXI столітті: глобальний посткапіталізм або світ-система інформаційно-мережевого глобалізму. Економічна теорія. 2018. №1. С. 5-20. URL : <https://doi.org/10.15407/etet2018.01.005>*
12. *Бурлай Т. В. Тема 38. Міжнародна економічна інтеграція та європейські інтеграційно-конвергенційні процеси. Економічна теорія. 2018. №4. С.93-111.*
13. *Вступ до економічної теорії : підруч. / за ред. З. Ватаманюка ; [З. Ватаманюк, С. Панчишин, С. Кудин та ін.]. 3-є вид., допов. Львів : Новий світ - 2000, 2007. 504 с.*
14. *Гальчинський А. С., Єщенко П. С., Палкін Ю. І. Економічна теорія : підруч. К. : Вища школа, 2007. 503 с.*
15. *Гриценко А. А., Бобух І. М. Макроекономіка. Підручник. Тема 39. Україна в глобальному економічному просторі та її конкурентоспроможність. Економічна теорія. 2019. № 3. С.101-114.*
16. *Економічна теорія: Макро- і мікроекономіка: навч. посібник / за ред. Ватаманюка З. та Панчишина С. К. : Альтернативи, 2001. 608 с.*
17. *Економічна теорія. Міжнародна економіка : підручник / за ред. В. М. Тарасевича ; [В. М. Тарасевич, О. О. Завгородня, В. К. Лебедева,*

- О. В. Летуца, О. Л. Фаїзова, О. М. Литвинова, Л. Л. Лазебник]. К. : Знання, 2012. 143 с.
18. Економічна теорія. Політекономія : підруч. / за ред. В. Д. Базилевича. 8-ме вид., перероб. і допов. К. : Знання, 2012. 702 с.
19. Економічна теорія : політична економія : підруч / за заг. ред. С. І. Юрія. ; [С. І. Юрій, І. В. Буян, Р. М. Березюк та ін.]. К. : Кондор, 2009. 604 с.
20. Экономикс : принципы, проблемы и политика : учеб. / [К. Р. Макконел]. Пер. с англ. 14-го изд. М. : ИНФРА-М, 2004. 972 с.
21. Економічні теорії в системі наукових економічних знань : навч. посібник. 2-ге вид. перероб. та доп. / Н.П. Мацелюх, І.А. Максименко, Круш П. В., Мартиненко В.В., М.М. Теліщук та ін. К. : Центр учбової літератури, 2016. 226 с
22. Жукова Л. М. Роль держави в економічному розвитку: основні теоретичні підходи. *Проблеми економіки*. 2018. №1. С. 257 – 264.
23. Зайцев Ю. К. Політична економія постіндустріального суспільства *Економічна теорія*. 2019. №1. С. 20-42. URL : <https://doi.org/10.15407/etet2019.01.020>
24. Іванова Н. Ю. Економічна теорія управління фірмою : навч. посібник. К. : Центр учбової літератури, 2010. 266 с.
25. Кейнс Дж. М. Общая теория занятости , процента и денег. Избр. призыв. М. : Экономика. 1991.
26. Козак Ю. Г., Шаповал С. С., Кіро О. С., Заєць М. А., Барановська М. І., Боденчук Л. Б., Кравченко Є. В., Коноводченко Л. Я., Захарченко О. В., Курмиженко В. В. *Основи економічної теорії : навч. посібник. / за ред. Ю. Г. Козака, С. С. Шаповал. К. : Центр учбової літератури, 2012. 264 с.*
27. Кизим М. О., Дороніна М. С. Економічна наука в Україні: виклики, проблеми, шляхи вирішення. *Проблеми економіки*. 2019. №3. С. 156 – 163.
28. Квілінський О. С., Трушкіна Н. В., Ринкевич Н. С. Концептуальні підходи до визначення терміна «інформаційна економіка». *Проблеми економіки*. 2019. №3. С. 147 – 155.
29. Коломієць В. М. Методологічне обґрунтування досліджень з розвитку людського капіталу в контексті інституціональної теорії. *Проблеми економіки*. 2019 . №1. С. 128 – 133.
30. Лагутін В. Д., Пронкіна Л. І. *Макроекономіка : навч. посібник. К. : КНТЕУ, 2012. 268 с.*
31. Леонідов І. Л. Власність і привласнення в світовій економічній думці. *Проблеми економіки та політичної економії*. 2018. №2(7). С. 117-136.
32. Маршалл А. Принципы экономической науки. В 3 т. Пер. с англ.. М. : Прогресс, 1993.
33. Мазаракі А. А., Лагутін В. Д. Перспективи методологічних змін в економічній теорії ХХІ століття. *Економічна теорія*. 2020. №1. С. 5-18. URL : <https://doi.org/10.15407/etet2020.01.005>
34. Мардус Н. Ю. Теоретичні та методичні підходи до визначення економічної сутності ринку як економічної категорії. *Проблеми економіки..* 2017. №4. С. 325 – 329.

35. Магас В. М. Підприємництво та конкуренція – основні чинники розкриття економічного потенціалу суспільства. *Економічна теорія*. 2019. №2. С. 44-56. URL : <https://doi.org/10.15407/etef2019.02.044>
36. Мандибур В. О. Політекономія відчуження та експлуатації праці: ретроспекція підходів та сучасні проблеми. *Економічна теорія*. 2019. №3. С. 5-28. URL : <https://doi.org/10.15407/etef2019.03.005>
37. *Макроекономіка : навч. посібник / [уклад.: М. І. Макаренко, Т. О. Семененко, Д. В. Олексіч, М. М. Гузь]; за заг. ред. М. І. Макаренка. К. : Центр учбової літератури, 2014. 216 с.*
38. Мочерний С. В. Економічна теорія : навч. посібник. Вид. 4-те стер. К. : Академія, 2009. 640 с.
39. *Основи економічної теорії : підруч. / за ред. Чухно А. А. К. : Вища школа, 2001. 606 с.*
40. *Основи економічної теорії : політекономічний аспект : підручник / за ред. Климка Г. Н. 4-те вид., перероб. і доп. К. : Знання-Прес, 2002. 615 с.*
41. *Основи економічних знань : базовий підруч. для студентів ВНЗ неекон. напрямів підгот. / [Павленко А.Ф. та ін. : за ред. А. Ф. Павленка, В. Сю Савчука, Ю.К. Зайцева]. Харків : Фоліот, 2014. 762 с.*
42. *Основи економічної теорії : підруч. / О. Н. Літвінова, В. С. Коломійчук. 2-ге вид., розшир. та допов. Тернопіль : ТДМУ: Укрмедкнига, 2015. 427 с.*
43. Огневий В. В. Трудова теорія вартості: від теорії до практики. *Проблеми економіки та політичної економії*. 2018. №2 (7). С. 204-219.
44. Опалько В. В. Визначальні фактори розвитку соціально-економічних систем *Проблеми економіки*. 2017. №1. С. 302 – 307.
45. Панчишин С. М. Аналітична економія: макроекономіка і мікроекономіка : підруч. У 2 кн. Кн 2. Мікроекономіка . Львів. нац. ун-т ім. І. Франка. К. : Знання, 2010. 437 с.
46. Панчишин С. М., Грабинська І. В. Про політичну економію та аналітичну економіку як галузі економічного знання. *Проблеми економіки*. 2018. №2. С. 289 – 295.
47. *Політекономія : підруч. / за ред. Ю. В. Ніколенко. К. : Центр учбової літератури, 2009. 632 с.*
48. *Политическая экономия: прошлое, настоящее, будущее. Часть I. : монографія / под. ред. В.М. Гейца, В.Н. Тарасевича. К.: ЦУЛ, 2014. 494 с.*
49. *Прокопенко О. В., Троян М. Ю. Поведінка споживачів : навч. посібник. К. : Центр учбової літератури, 2008. 176 с.*
50. *Политическая экономия: прошлое, настоящее, будущее. Часть II. : монографія / под. ред. В.М. Гейца, В.Н. Тарасевича. К.: ЦУЛ, 2014. 566 с.*
51. Сірко А. В. Головні віхи у розвитку предмета економічної теорії. *Проблеми економіки та політичної економії*. 2019. №1 (9). С. 42-58.
52. Смесова В. Л. Відтворення економічних інтересів як нелінійна динамічна система. *Проблеми економіки*. 2017. №4. С. 336 – 343.
53. Степаненко С. В. Інституціональний аналіз економічних систем (проблеми методології) : монографія. К. : КНЕУ, 2008. 312 с.
54. Стивен Роузфілл. Порівнюємо економічні системи. / Перев. з англ.. К. : «К.І.С.», 2005. 370 с.

55. Історія економічних вчень : підруч. / за ред. Тарасевича В. М., Петруні Ю. С. К. : Центр учбової літератури, 2013. 352 с.
56. Тарасевич В. М., Черченко О. Л., Горобець С. П., Давидов О. В., Донченко В. Ф. Економічна теорія. Мікроекономіка : підруч. / за ред. В. М. Тарасевича. К. : Знання, 2012. 134 с.
57. Тарасевич В. М., Бобровська О. Ю., Лебедєва В. К., Летуча О. В., Рябцева Н. В., Фаїзова О. Л., Черченко О. Л., Четверик Т. М., Давидов О. В., Донченко В. Ф., Литвинова О. М., Романенко Ю. І. Економічна теорія. Політекономія : підруч. / за ред. В. М. Тарасевича. К.: Знання, 2012. 206 с.
58. Тарасевич В. М. Актуальні виміри сучасної політичної економії. *Проблеми економіки та політичної економії*. 2020. №1 (10). С. 107-111.
59. Тютюнникова С. В., Карасик А. О. Гуманізація та оптимізація структури потреб людини в умовах глобалізації. *Проблеми економіки*. 2017. №4. С. 330 – 335.
60. Тютюнникова С. В., Ганжерлі А. О. Соціальні (суспільні) потреби в системі потреб людини. *Проблеми економіки*. 2015. №4. С. 260 – 265.
61. Хаустова В. Є., Омаров Ш. А. О. Концепція сталого розвитку як парадигма розвитку суспільства. *Проблеми економіки*. 2018. №1. С. 265 – 273.
62. Чухно А. А., Юхименко П. І., Леоненко П. М. Сучасні економічні теорії : підруч. К. : Знання, 2007. 878 с.
63. Чухно А. А. Предмет економічної теорії. *Економічна теорія*. 2009. №2. С. 5-15.
64. Шумпетер Й. А. Теорія економічного розвитку: дослідження прибутків, капіталу, кредиту, відсотка та економічного циклу / пер. В. Старка. К. : Києво-Могилянська академія, 2011. 242 с.
65. Шинкарук Л.В., Власенко Ю. Г., Геращенко В. О. Теорії хвильового розвитку і синергетики та інклюзивність економіки. *Проблеми економіки та політичної економії*. 2019. №1 (9). С. 229-246

з дисципліни «Пенсійна система України»

1. Витюк В. О. Комплексна реформа ПДФО в контексті запровадження накопичувальної пенсійної системи. *Наукові записки Національного університету "Острозька академія". Серія: Економіка*. 2019. № 15. С. 91-98.
2. Качула С. В. Фінансове забезпечення діяльності державних фондів соціального страхування в Україні. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»*. Серія: Економіка. 2018. № 10. С. 68-72.
3. Кириленко О. П. Соціальне страхування: підруч. Тернопіль : Екон. думка ТНЕУ, 2016. 516 с.
4. Малецький О. М., Малецька О. О. Інформаційні системи і технології у пенсійному забезпеченні : опорний конспект лекцій. К. : КНТЕУ, 2015. 47 с.
5. Мисник Т. Г., Гвіздзжинська І. Ю. Стан та проблеми розвитку пенсійної системи України. *Вісник ХНАУ. Серія: Економічні науки*. 2019. № 2. С. 284-293.
6. Романовська Ю. А. Пенсійне страхування : робоча програма. Вінниця : Видавничо-редакційний відділ ВТЕІ КНТЕУ, 2015. 32 с.
7. Романовська Ю. А. Соціальне страхування : опорний конспект лекцій. Вінниця

: Видавничо-редакційний відділ ВТЕІ КНТЕУ, 2016. 90 с.

8. Романовська Ю. А. Соціальне страхування: методичні вказівки досамостійної роботи. Вінниця. ВТЕІ КНТЕУ. 2017. 67 с.
9. Рудик В. К. Роль системи пенсійного страхування у формуванні сучасної фінансової системи України. *Актуальні проблеми розвитку економіки регіону*. 2019. Вип. 15(1). С. 152-158.
10. Серватинська І.М. Фінансове забезпечення функціонування державних фондів соціального страхування: дис к.е.н.: Спец. 08.00.08 – гроші, фінанси і кредит. Черкаси, 2016. 276 с.
11. Трунова Г. А. Соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання: тенденції розвитку правового регулювання. *Право та інновації*. 2017. № 3. С. 82-89
12. Трунова Г. Застосування правових норм у сфері загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття. *Юридична Україна*. 2017. № 2-3. С. 85-93.
13. Фінансові, соціальні та правові аспекти пенсійної реформи в Україні. світовий досвід та українські реалії. Під ред. О. Пищуліна. Київ. 2017. 456 с.
14. Чугунов І.Я., Насібова О.В. Фінанси пенсійного забезпечення: монографія. Київ: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2017. 248 с.
15. Шеврикуко А.А., Чепець О.Г. Пенсійна реформа в Україні: результати і подальші перспективи. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука»*. 2017. № 18 (2). С. 75–78.
16. Януль І.Є. Особливості реформи пенсійної системи в Україні. *Фінансовіе услуги*. 2017. № 2. С. 45–4

з дисципліни «Теорія та практика соціального забезпечення»

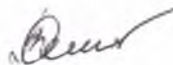
1. *Актуальні проблеми державного управління соціальними послугами : підручник / [К. В. Дубич]. Львів : Магнолія 2006, 2019. 411 с.*
2. Баранова Н., Поляк Н. Удосконалення соціальних стандартів у системі соціального забезпечення. *Україна: аспекти праці*. 2009. № 2. С. 21–25.
3. Баталії через соціалку. *Український тиждень*. 2018. № 5. С. 30–32.
4. Безтелесна Л., Юрчик Г., Нагай Ю. Удосконалення системи соціального захисту багатодітних сімей. *Україна: аспекти праці*. 2014. № 6. С. 22–27.
5. Бережецька Т. О. Аналіз індикаторів та оцінка стану соціальної безпеки в Україні. *Ефективна економіка*. 2019. № 11. URL: http://www.economy.nauka.com.ua/pdf/11_2019/173.pdf.
6. Берлач А. І., Бичкова С. С., Карпенко Д. О., Колодій А. М., Олійник А. Ю., Осадчий В. І. *Правознавство : підручник. 2-ге вид., допов.* Київ : Правова єдність, 2009. 792 с.
7. Білоус І. М. Тенденції розвитку соціального підприємництва в Україні та світовий досвід. *Соціально-політичні, економічні та гуманітарні виміри європейської інтеграції України : зб. наук. пр. II Міжнар. наук.-практ. конф., 19-23 трав. 2014 р.* Вінниця, 2014. Ч. 2. С. 244–248.
8. Бойко М. Д. *Право соціального забезпечення України : навч. посіб. 5-те вид., перероб. та допов.* Київ : Центр учбової літератури, 2018. 448 с.

9. Болюбах В. Працевлаштування бездомних осіб - шлях від соціального виключення до реінтеграції. Україна: аспекти праці. 2015. № 3. С. 44–51.
10. Болюбах В. Упровадження сімейних форм улаштування для осіб похилого віку та інвалідів як інноваційний вид соціального обслуговування. Україна: аспекти праці. 2016. № 5-6. С. 25–31.
11. Буздуган Я. Роль благодійних організацій як суб'єктів фінансового права у вирішенні соціальних проблем суспільства. Підприємництво, господарство і право. 2010. № 12. С. 91–94.
12. Бурак В. Механізм правового захисту права на пенсійне забезпечення. Право України. 2012. № 6. С. 74–79.
13. Бурлака О. Державна соціальна допомога інвалідам з дитинства та дітям інвалідам. Підприємництво, господарство і право. 2016. № 10. С. 52–56.
14. Великсар Т. І. Державна соціальна допомога як елемент системи соціального захисту населення: реалії та перспективи удосконалення. Економіка & держава. 2015. № 12. С. 100–103.
15. Грецька-Миргородська В. В. Динаміка соціального забезпечення в Україні за період від початку ринкової трансформації. Ефективна економіка. 2019. № 7. URL: http://www.economy.nauka.com.ua/pdf/7_2019/42.pdf.
16. Длугопольський О. В. Особливості фінансування соціального захисту в країнах Азії: японський вектор формування держави добробуту. Фінанси України. 2014. № 11. С. 75–97.
17. Дубич К. В. Історія і теорія соціального забезпечення в Україні та за кордоном : навч. посіб. Т.1. Львів : Магнолія 2006, 2019. 272 с.
18. Дубич К. В. Практика соціального забезпечення конкретних категорій населення : навч. посіб. Т.2. Львів : Магнолія 2006, 2019. 434 с.
19. Зюзін В. О. Зарубіжний досвід фінансування соціальних програм. Ефективна економіка. 2019. № 9. URL: http://www.economy.nauka.com.ua/pdf/9_2019/154.pdf.
20. Казарян Г. Г. Теоретико-методологічні засади соціально-економічного забезпечення осіб з інвалідністю. Ефективна економіка. 2018. № 11. URL: http://www.economy.nauka.com.ua/pdf/11_2018/55.pdf.
21. Козарезенко Л. В. Підвищення рівня соціально-економічного забезпечення населення через розвиток ринку страхових послуг. Економіка & держава. 2016. № 6. С. 35–39.
22. Кондратюк І. О. Сегменти соціального сектору сучасної України: стан, та перспективи розвитку. Економіка, фінанси, право. 2008. №10. С. 3–7.
23. Коробенко Н. Пенсійне забезпечення по інвалідності внаслідок загального захворювання в умовах проведення в Україні пенсійної реформи. Право України. 2012. № 6. С. 53–59.
24. Костюк В. Проблеми гармонізації законодавства України щодо прав осіб з інвалідністю з відповідними стандартами Європейського Союзу. Право України. 2016. № 8. С. 47–54.
25. Кудлаєнко С. В. Пріоритетні напрями державної соціальної підтримки та захисту населення країни. Економіка & держава. 2018. № 3. С. 50–52.
26. Лата Н. Ф., Андреева О. С. Право соціального забезпечення України : навч. посіб. Київ : КНТЕУ, 2011. 147 с.

27. Мар'єнко М. С. Фінансування закладів і програм соціального забезпечення молоді та неповнолітніх. *Вісник. Київський інститут бізнесу та технологій.* 2016. № 2. С. 17–18.
28. Мельник С., Гаврюшенко Г. Законодавчо - нормативне забезпечення державної соціальної політики щодо інвалідів. *Україна: аспекти праці.* 2010. № 6. С. 16–20.
29. Пам'ятка учасникам АТО. Права, обов'язки та гарантії соціального захисту. *Урядовий кур'єр.* 2016. № 13 жовт. С. 5–84.
30. Поляк Н. Впровадження стандартів європейського кодексу соціального забезпечення в Україні на шляху інтеграції до ЄС: проблеми та перспективи. *Україна: аспекти праці.* 2015. № 3. С. 38–43.
31. Поляк Н. Удосконалення системи соціального забезпечення населення в Україні. *Україна: аспекти праці.* 2011. № 3. С. 23–30.
32. Свинцова О., Литовченко Н., Гормакова Н., Мастюгіна Г. Соціальний захист громадян, постраждалих внаслідок аварії на ЧАЕС. *Вісник податкової служби України.* 2013. № 16. С. 42–52.
33. Синчук С. Модель національної системи соціального забезпечення в контексті європейського напряму розвитку країни. *Право України.* 2016. № 8. С. 17–23.
34. Сімкіна О. В. Змістовне наповнення поняття "соціальна політика": державно-управлінський аспект. *Економіка & держава.* 2012. № 11. С. 122–125.
35. Сьомченко В. В., Безнос Я. С. Аналіз впливу євроінтеграції на систему соціального захисту в Україні. *Інфраструктура ринку.* 2019. Вип. 30. С. 599–604. URL: http://www.market-infr.od.ua/journals/2019/30_2019_ukr/91.pdf.
36. Тихомирова І., Троцій І. Контроль за фондами соціального страхування: французький досвід. *Фінансовий контроль.* 2012. № 8. С. 24–27.
37. Тищенко О. Соціальні стандарти в Україні: проблеми євроінтеграції. *Право України.* 2016. № 8. С. 24–32.
38. Чорна М. Сутність права громадян на соціальний захист. *Підприємництво, господарство і право.* 2019. № 4. С. 151–156.
39. Юрчик Г., Давидчук Б. Особливості соціального захисту сімей в Україні. *Україна: аспекти праці.* 2019. № 2. С. 25–34.

УХВАЛИЛИ

Завідувач кафедри
економіки та міжнародних відносин

В. Хачатрян

ПОГОДЖЕНО

Голова фахової
атестаційної комісії

Л. Сікорська

Начальник
навчально-методичного відділу

Т. Шевчук